

Van: 01 [REDACTED]

Aan: 01 [REDACTED]

Betreft: verslag Exploration (onderzoek Bulgaren en Roemenen)

Datum: 19 augustus 2013 (versie 2)

Aanleiding

Inspectie Rotterdam (regio Rijnmond) heeft een zaak onderzocht waarin door samenspanning en valsheid in geschrifte fictieve dienstverbanden zijn gecreëerd waarmee Bulgaren zonder tewerkstellingsvergunning een kortdurende werkloosheidsuitkering hebben aangevraagd en gekregen. Het betreft volgens het onderzoek 19 mogelijk onterechte WW-uitkeringen aan Bulgaren en 13 aan personen met de Nederlandse nationaliteit, bij 3 werkgevers. De onderzoeker adviseert om met behulp van de kenmerken de omvang van de vermeende fraude inzichtelijk te maken. Omdat de EU status van Roemenië gelijk is aan dat van Bulgarije hebben wij ook Roemenen onderzocht.

Doelstelling van het onderzoek

Met dit onderzoek willen wij de volgende vragen beantwoorden:

1. Wat is de mogelijke omvang van de fraude in de regio Rijnmond?
2. Zijn er aanwijzingen dat ook in andere regio's is gefraudeerd?
3. Zijn er aanwijzingen dat ook Roemenen zonder tewerkstellingsvergunning hebben gefraudeerd?

Kenmerken van de fraude

De onderzoeker noemt in zijn rapport de volgende kenmerken:

1. Het betreft personen met de Bulgaarse nationaliteit
2. Het betreft een kort durende werkloosheidsuitkering (13 weken)
3. De aanvrager heeft geen tewerkstellingsvergunning
4. Het betreft veelal uitzendwerk
5. Het dagloon is hoog
6. Meerdere aanvragers maken gebruik van dezelfde bankrekening
7. De arbeidsovereenkomst is niet langer dan 6 maanden
8. Er is geen arbeidsverleden in Nederland
9. De uitkering wordt digitaal aangevraagd. Persoonlijk contact ontbreekt.
10. De uitkering wordt te laat aangevraagd

De resultaten van kenmerken 1 tot en met 6 worden besproken in dit verslag. De resultaten van kenmerken 7 tot en met 10 waren onvoldoende onderscheidend en worden hier niet verder besproken.

EU status Roemenen en Bulgaren

Bulgarije en Roemenië zijn op 1 januari 2007 toegetreden tot de Europese Unie. Daarbij is afgesproken dat de overige lidstaten maximaal 7 jaar lang (tot 1 januari 2014) arbeidsbeperkingen kunnen opleggen aan burgers van deze landen. Nederland is één van de 8 landen van de Unie (met België, Duitsland, Oostenrijk, Frankrijk, Luxemburg, Groot-Brittannië en Malta) die de beperkingen hebben opgelegd. Of een werknemer uit Bulgarije of Roemenië in Nederland mag werken hangt af van de aantekening op zijn verblijfsvergunning.

- Werknemers met de aantekening 'Arbeid is vrij toegestaan' mogen vrij werken in Nederland.
- Werknemers met de aantekening 'Arbeid specifiek' mogen geen werkzaamheden in Nederland verrichten zonder een specifiek document zoals een tewerkstellingsvergunning.
De werkgever moet de werkvergunning aanvragen.

Opzet onderzoek (Exploration)

Voor het onderzoek hebben wij alle personen met de Bulgaarse en Roemeense nationaliteit geselecteerd die tussen 1 januari 2011 tot 1 mei 2013 een WW-uitkering van maximaal 26 weken hebben gekregen. De te onderzoeken groep bestond uit 182 Bulgaren en 172 Roemenen.

Elke klant is op het laatst bekende adres bezocht. Bij het huisbezoek werd het formulier 'Toestemming huisbezoeken' ingevuld zoals dat voor huisbezoeken geldt. Klanten die geen toestemming verleenden werden opgeroepen om naar het kantoor te komen. Als de klant niet werd aangetroffen op het bij UWV bekende adres werd een bericht achtergelaten met het verzoek om uiterlijk binnen 5 werkdagen contact op te nemen met de inspecteur. Indien de klant zich niet melde en er is geen sprake was van een lopende uitkering werd het onderzoek afgesloten met de melding dat de klant niet traceerbaar is. Bij een lopende uitkering werd divisie Uitkeren verzocht de uitkering per direct te schorsen.

Tijdens het gesprek met de klant vulde de inspecteur een vragenlijst in. Na afloop van de huisbezoeken zijn de antwoorden gecontroleerd door een handhavingsdeskundige. Daarbij is gebruik gemaakt van de gegevensbestanden zoals het WW uitkeringssysteem WWO en de GBA (voor de verblijfstatus).

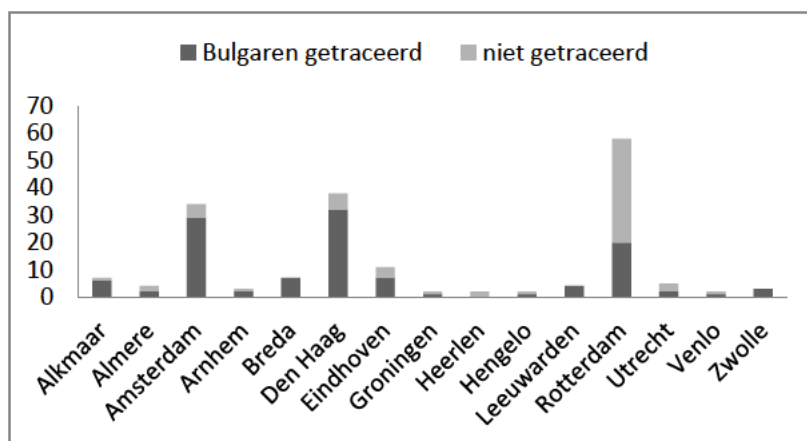
Bevindingen Bulgaren

Response

Van de 182 Bulgaren zijn 117 getraceerd. Opvallend is dat van kantoor Rotterdam slechts 19 van de 58 zijn getraceerd. Het aantal niet-getraceerde personen van de overige kantoren is niet opvallend hoog (zie figuur 1).

Uit figuur 1 kan verder worden afgelezen dat in het kader van onderzoeksvraag 2, of er aanwijzingen zijn dat ook in andere regio's is gefraudeerd, feitelijk alleen Amsterdam (34) en Den Haag (38) van belang zijn. De aantallen van de overige kantoren zijn gering. Eindhoven (11) is de grootste van de "kleine" kantoren.

Figuur 1: response naar kantoor¹

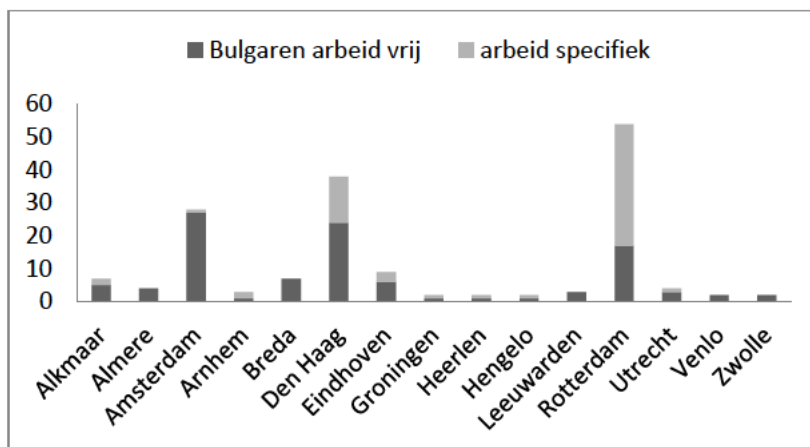
¹ Wij hebben 3 personen die formeel onder Den Haag vallen geteld bij Rotterdam omdat zij genoemd worden in (en één de aanleiding was) het fraudeonderzoek in Rotterdam.

Verblijfstatus

Het kenmerk verblijfstatus weegt zwaar bij de beoordeling van de kans op fraude. Alle Bulgaren in de fraudezaak in Rotterdam hadden de aantekening 'arbeid specifiek' op hun verblijfsvergunning.

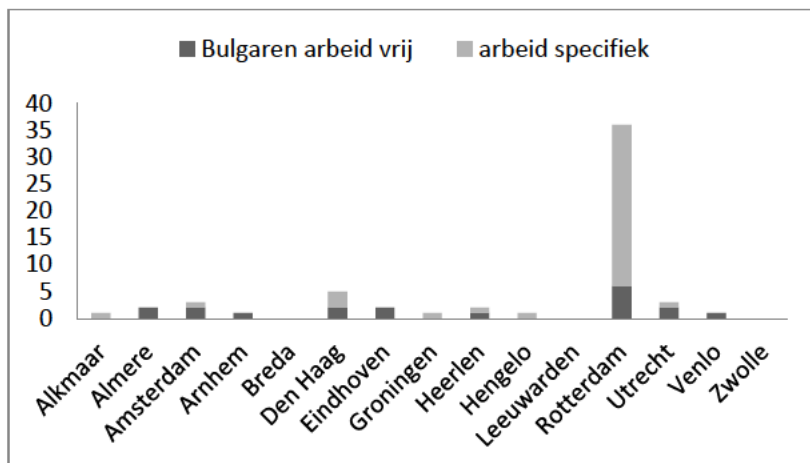
Van de 182 personen in dit onderzoek hadden 63 de aantekening 'arbeid specifiek'. Waarvan 37 in Rotterdam, 14 in Den Haag en de rest verspreid over 8 andere kantoren (figuur 2).

Figuur 2: verblijfstatus²

Van de 65 niet getraceerde personen hebben 39 de status 'arbeid specifiek' waarvan 30 in Rotterdam, 3 in Den Haag en slechts 1 in Amsterdam (figuur 3).

Figuur 3: verblijfstatus niet getraceerde Bulgaren

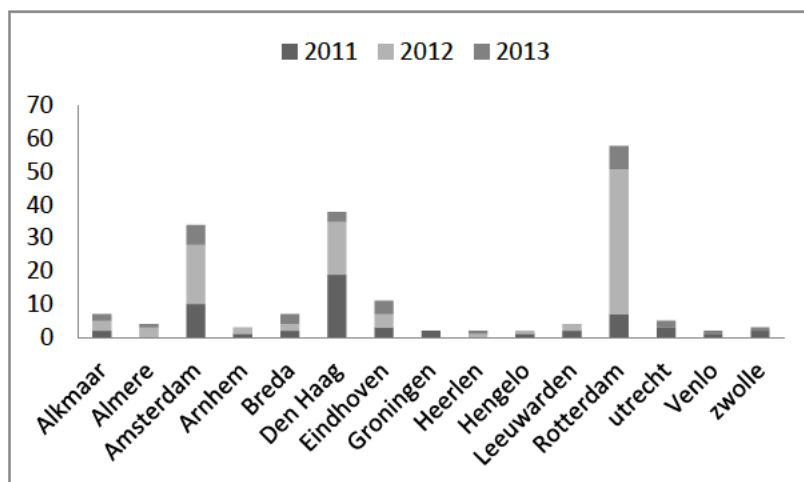

² De aantallen wijken licht af omdat enkele personen de Nederlandse nationaliteit of geen verblijfstatus (meer) hebben.

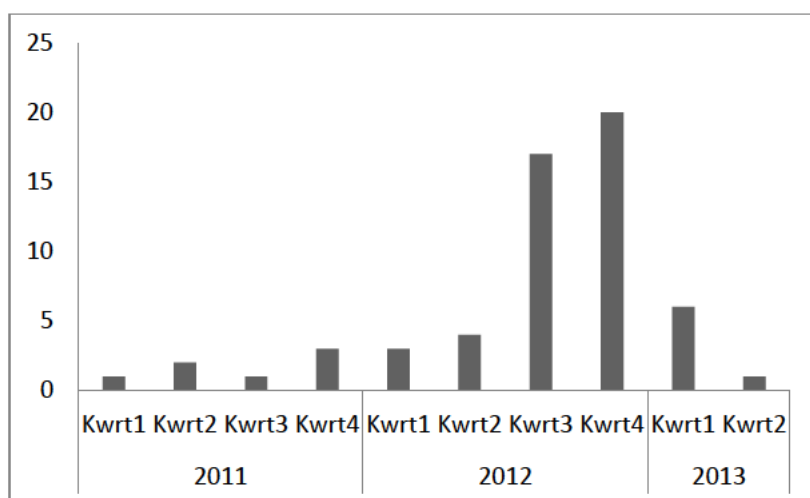
Jaar aanvang WW-uitkering

Uit figuur 4 blijkt dat met uitzondering van kantoor Rotterdam de aanvragen redelijk gelijkmatig verdeeld zijn over de jaren. Van de 58 toegekende WW-uitkeringen van kantoor Rotterdam zijn 37 begonnen in het 2e half jaar van 2012 (figuur 5).

Figuur 4: jaar aanvang WW-uitkeringen

Figuur 5: jaar aanvang WW-uitkeringen kantoor Rotterdam

Meerdere uitkeringen op één bankrekening

In zijn rapport schrijft de inspecteur dat tijdens het onderzoek in Rotterdam is gebleken dat meerdere uitkeringen op 1 en dezelfde bankrekening zijn uitbetaald. Om na te gaan in welke mate dit voorkomt hebben we de betalingsgegevens van de niet getraceerde Bulgaren opgevraagd en onderzocht. Hieruit blijkt dat enkele bankrekeningen inderdaad door meerdere personen zijn gebruikt. De 30 niet getraceerde Bulgaren hebben in totaal 39 bankrekeningen gebruikt. Eén bankrekening is door 4 personen gebruikt, 1 door 3 personen en 7 door 2 personen. Uit het onderzoek is ook gebleken dat 2 van deze bankrekeningen gebruikt zijn door 2 Bulgaren van kantoor Den Haag met de status 'Arbeid Vrij'. Tot deze controle waren ze niet verdacht. In totaal is € 186.000 betaald op deze rekeningen.

Werkgever en dagloon

Eén van de kenmerken van de zaak in Rotterdam was dat de fraudeurs een hoog salaris ontvingen voor uitzendwerk.

De 14 Bulgaren met de status arbeid specifiek van kantoor Den Haag werkten bij bedrijven waar een gefingeerd dienstverband onwaarschijnlijk is: van 05 [redacted], Uitzendbureaus, 05 [redacted] en 05 [redacted] tot 05 [redacted].

Het is natuurlijk ook onwaarschijnlijk dat 05 [redacted] een tewerkstellingsvergunning zal aanvragen voor een werknemer met een maandloon van € 400. Maar vaak is hier een verklaring voor te geven. Zo zijn veel personen met de status 'arbeid specifiek' student of promovendi die tijdens of na hun studie bijverdienen. Bijvoorbeeld door post te bezorgen. De werkgever waaruit de uitkering is ontstaan hoeft niet de werkgever te zijn die de tewerkstellingsvergunning heeft aangevraagd.

In Rotterdam is de situatie anders. Daar zijn 32 (waarvan 30 niet getraceerd) van de 37 Bulgaren in dienst van 8 verdachte bedrijven (tabel 1). Wat opvalt is dat het dagloon erg hoog is voor uitzendwerk of steigerbouw en dat veel werknemers exact hetzelfde loon ontvangen.

Tabel 1: werkgevers en gemiddeld dagloon kantoor Rotterdam 'arbeid specifiek'

Werkgever	Aantal Uitkeringen	Gemiddelde dagloon
05 [redacted]	8	€ 176
05 [redacted]	2	€ 174
05 [redacted]	1	€ 171
05 [redacted]	7	€ 170
05 [redacted]	1	€ 169
05 [redacted]	6	€ 157
05 [redacted]	6	€ 151
05 [redacted]	1	€ 136
Totaal	32	€ 165

Deze bedrijven zijn ongeveer tussen 2009 en 2012 gestart. De aandeelhouders en bestuurders zijn Oost Europeanen (Polen, Hongaren en Letten) en Turken of Turkse Nederlanders. Een aantal bedrijven is intussen failliet verklaard: 05 [redacted] in juni 2013, 05 [redacted] in februari 2013 en 05 [redacted] in mei 2013.

De schade uit deze fraude beperkt zich waarschijnlijk niet alleen tot de Bulgaren. Naast de 32 Bulgaren hebben nog ten minste 34 Oost Europeanen en Turken een WW-uitkering toegekend gekregen op grond van een dienstverband bij één van deze bedrijven.

Conclusie Bulgaren

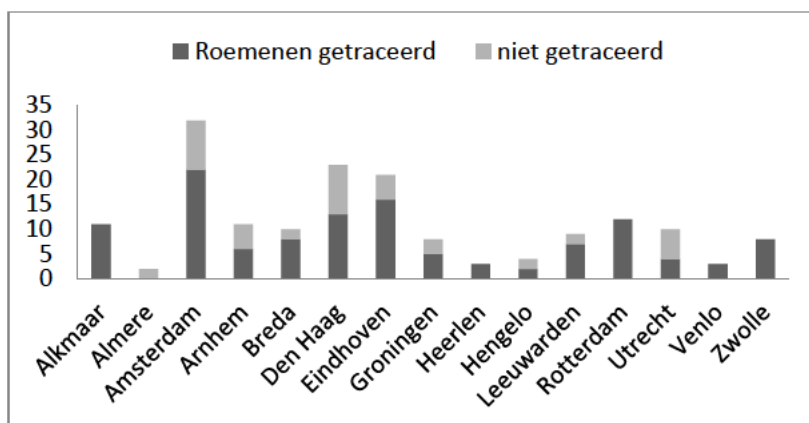
Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek trekken wij de conclusie dat bij de fraude in Rotterdam minimaal 8 bedrijven en 32 Bulgaren zonder tewerkstellingsvergunning zijn betrokken. De geschatte uitkeringsschade bedraagt ongeveer € 186.000 maar is waarschijnlijk hoger omdat ten minste 34 andere personen van deze bedrijven, mogelijk onterecht, een WW-uitkering hebben ontvangen. Er zijn geen aanwijzingen voor georganiseerde WW-uitkeringsfraude van Bulgaren in de andere regio's.

Bevindingen Roemenen

Response

Van de Roemenen zijn 167 van de 172 rapporten ontvangen. Van de 167 zijn 47 niet getraceerd.

Figuur 6: response naar kantoor

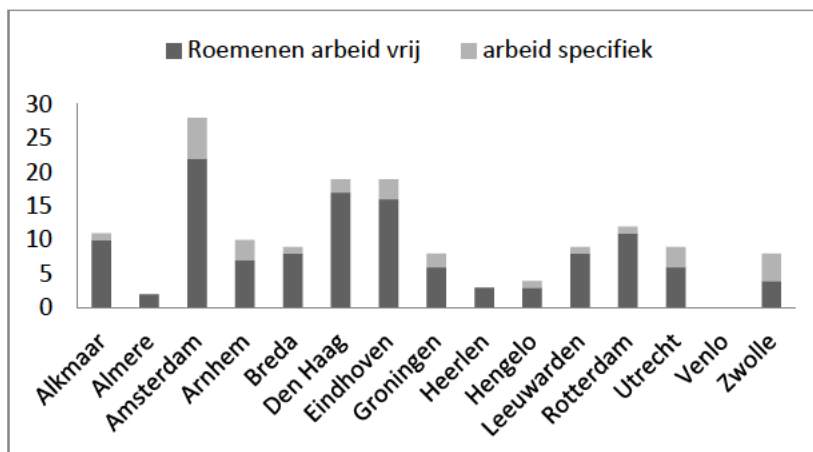

Amsterdam, Den Haag en Eindhoven zijn de grootste kantoren. Maar de verschillen zijn minder groot dan bij de Bulgaren. Dat geldt ook voor de niet getraceerde personen.

Verblijfstatus

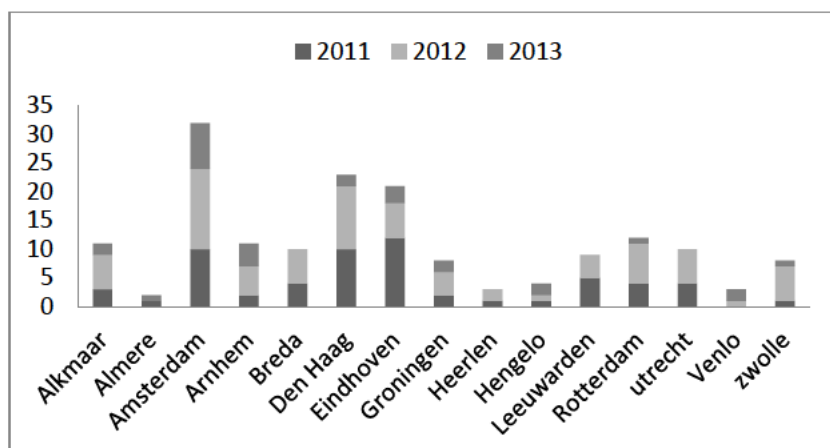
28 Roemenen hebben de status 'arbeid specifiek'. Amsterdam heeft met 6 het hoogste aantal maar verder zijn ze redelijk verspreid over de kantoren. Negen personen hebben de Nederlandse nationaliteit.

Figuur 7: verblijfstatus

Jaar aanvang WW-uitkering

Figuur 8: jaar aanvang WW-uitkeringen

Ook hier zijn geen afwijkingen te zien. Er is een toename van het aantal uitkeringen in 2012 ten opzichte van 2011 maar de toename is normaal en niet geconcentreerd in één regio zoals in Rotterdam bij de Bulgaren.

Werkgever en dagloon

Ook bij de Roemenen variëren de werkgevers van bekende uitzendbureaus (veel), ⁰⁵ (een populaire werkgever) tot Universiteiten, Academische Medische Centra en onderzoeksinstituten. Er zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Het gemiddelde dagloon van de Roemenen was € 86. Dat is € 6 minder dan de Bulgaren. Wat opvalt is dat het gemiddelde dagloon van de Roemenen met 'arbeid specifiek' lager is dan het gemiddelde dagloon van alle Roemenen.

Het dagloon van de Bulgaren met 'arbeid specifiek' echter is € 29 hoger dan het gemiddelde dagloon van alle Bulgaren.

Tabel 2: gemiddelde daglonen

Nationaliteit	arbeid specifiek	arbeid vrij	totaal
Roemenen	€ 79,00	€ 86,00	€ 86,00
Bulgaren	€ 121,00	€ 77,00	€ 92,00

Conclusie Roemenen

Bij enkele Roemenen zijn aanwijzingen gevonden dat verzekerde zich niet gehouden heeft aan de inlichtingenplicht. Soms is een vakantie of verdiensten niet opgegeven. In een aantal gevallen is een sanctie opgelegd en de onverschuldigd betaalde uitkering teruggevorderd. Maar er zijn geen aanwijzingen van georganiseerde fraude zoals in Rotterdam.